

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
РЕГБІЛІГ В УКРАЇНІ

Пасько Владлена

Харківська державна академія фізичної культури

Мартиросян Артур, Муха Володимир

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Аннотація

В статті проаналізована десятилітня історія розвитку регбіліг в Україні. Регбіліг як вид спорту в Україні почав розповсюджуватися з 2006 року. Перша команда була організована в Харькові. В її складі ввійшли студенти харьковських ВУЗів, команда була названа «Легион XIII». Потім утворилися регбіліг-клуби «Тигри Донбасу» і «Тайфун» в Донецьку, а також студентська команда Української Інженерно-педагогічної Академії в Харькові. Швидко почали з'являтися нові команди, була сформована національна збірна команда України і, нарешті, створена повна спортивна інфраструктура цього виду спорту. На сьогодні регбіліг набув найбільшого поширення в Києві, Харькові, Ужгороді, Львові, Рівному, Кривому Розі, Ніколаєві, Дніпрі, Покровську, Івано-Франківську, Мукачеві і чотирнадцяти областях України.

Ключеві слова: регбіліг, десятилітнє розвиток, змагання, Україна.

Annotation

Ten year history of development of rugby league is analyzed in the article in Ukraine. Rugby league as a type of sport in Ukraine began to spread from 2006. The first team was organized in Kharkiv. The students of Kharkiv higher institutes entered in its line up; team was named «Legion-XIII». Then rugby league clubs «Tigers of Donbas» and «Typhoon» appeared in Donetsk, and also student team of Ukrainian Engineer-pedagogical Academy in Kharkiv. Soon new teams began to appear, the national team of Ukraine was formed and, finally, the complete sporting infrastructure of this type of sport was created. Today rugby league is the most popular in Kyiv, Kharkiv, Uzhhorod, Lviv, Rovno, Krivoy Rog, Mykolaiv, Dnepr, Pokrovsky, Ivano-Frankivsk, Mukachevo and fourteen regions of Ukraine.

Keywords: rugby league, ten year development, competition, Ukraine.

Постановка проблеми. Регбіліг (чи регбі-13) – це спортивна гра, яку культивують на усіх 5 континентах земної кулі, являє собою сукупність природних рухів (біг, стрибки, кидки), широкий арсенал техніко-тактичних дій та контактний характер єдиноборства [1, 3, 11, 18, 19]. Вона посіла особливе місце в системі фізичного, морального та естетичного виховання молоді таких держав, як: Франція, Італія, Австралія, Нова Зеландія, ПАР і, безумовно, Англія (Великобританія), де вона і зародилася. Найбільш популярна вона в Англії і Австралії. Найбільшу кількість разів переможцями Кубків Світу ставала команда Австралії. У Папуа-Новій Гвінеї регбіліг визнаний національним видом спортом.

Регбі як вид спорту в Україні став розповсюджуватися у 20-40-х роках ХХ ст. Протягом 1962-1963 рр. на базі студентських клубів і спортивних товариств Києва, Дніпропетровська та Одеси створено перші команди. У чемпіонатах Радянського Союзу з регбі щорічно виступали 5-6 команд з України. Починаючи з 1993 р., українські спортсмени брали участь у відбіркових матчах чемпіонату Європи та кваліфікаційних етапах Кубку світу. На сьогодні регбі набуло найбільшого розповсюдження в Києві, Одесі, Харькові, Львові, Хмельницькому, а також у шістнадцяти областях

України [12].

Новим напрямком у командних ігрових видах спорту, що активно розвивається та набуває популярності в Україні, є регбіліг [6]. З'явилося регбі в Англії в 1823 році таким чином: «Одного дня ученик коледжу міста Регбі Вільям Веб Елліс порушив правила гри у футбол – він схопив м'яч в руки і побіг...». Проте неправильно думати, що саме того дня з'явилася гра, в яку грають сьогодні. Спочатку в грі брало участь 20 гравців, і майже усі вони були нападниками. Нею керували капітани команд, суддів не було. В ті часи гра була дуже жорсткою. З введенням правил кількість гравців скоротилася до 15, пізніше до 13, з'явився арбітр в полі, обмежився час гри та інше [2, 16].

Як самостійний вид спорту регбіліг веде свою історію з 1895 року. Історичною батьківщиною регбіліг вважається північ Англії, менш забезпечені жителі якої (здебільшого шахтарі) вирішили займатися регбі на професійному рівні. Для цього їм довелося видозмінити правила класичного регбі, щоб зробити гру динамічною та видовищною. На заможному півдні Англії розвивався регбі-юніон, який до кінця ХХ сторіччя залишався любительським видом спорту.

Спортивна гра регбіліг (регбі-13) культивується в Україні останні десять років та є одним із ігрових видів спорту, який активно розвивається. Регбіліг є виховним видом спорту, оскільки він вчить гравців поблажливості та взаємній пошані. Виховна сила регбіліг полягає в тому, що він примушує відкидати особисті інтереси та віддавати перевагу інтересам колективу, що так необхідно в сучасному суспільстві. Таким чином, регбіліг являє собою цікаве спортивне видовище та є ефективним засобом виховання людини, як у фізичному, так і моральному аспектах і має десятилітню історію розвитку на

Україні, що обумовлює актуальність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження проводилося відповідно до теми плану НДР Харківської державної академії фізичної культури за темою 2.8 «Вдосконалення учбово-тренувального процесу в спортивних іграх» (номер державної реєстрації номер 0111U003126).

Метою статті є визначення особливостей становлення та розвитку регбіліг на Україні за останнє десятиріччя.

Серед наукових методів, що використовувалися в дослідженні були аналіз і узагальнення літературних джерел, матеріалів мережі Internet.

Виклад основного матеріалу дослідження. Регбіліг – один з різновидів регбі, який поєднує складність технічних елементів гри при високій інтенсивності рухових дій у протиборствах суперників [5, 9, 13, 14, 15]. Формування системи професійного регбіліг в Україні здійснюється в цілому в контексті з головними завданнями розвитку вітчизняного спорту, серед яких: забезпечення високих результатів в спорті вищих досягнень, створення умов для послідовної роботи дитячо-юнацьких спортивних установ, вдосконалення змісту та організації підготовки кадрів усіх структурних ланок системи [4, 7, 8, 10, 17].

Перша команда з регбіліг (регбі-13) в Україні була організована в Харкові у 2006 р. До її складу увійшли студенти харківських ВНЗ, команда була названа «Легіон XIII». Потім утворилися регбіліг клуби «Тигри Донбасу» і «Тайфун» у Донецьку, а також студентська команда Української Інженерно-педагогічної Академії в Харкові. Незабаром почали з'являтися нові команди, чемпіонат України став більш видовищним, була сформована національна збірна команда України і, нарешті, створена повна спортивна інфраструктура цього виду

спорту.

У 2009 році рішенням Європейської Федерації Регбіліг збірна України була включена в перший етап розіграшу Чемпіонату Європи. Українська команда переконливо перемогла усіх суперників та перейшла в другу по рангу групу Чемпіонату Європи.

Управління розвитком регбіліг в Україні здійснюється Українською Федерацією Регбіліг (УФРЛ) – суб'єкт управління, що має виняткові повноваження з розвитку регбіліг та є Всеукраїнським громадським об'єднанням фізкультурно-спортивної спрямованості, яке об'єднує спортсменів, суддів, інших спеціалістів з регбіліг. Основною метою діяльності Федерації є сприяння розвитку регбіліг в Україні, забезпечення та захист соціальних, економічних, спортивних та інших загальних інтересів своїх членів в країні та за її межами.

УФРЛ об'єднує 19 регіональних відділень, які підкоряються вищим керівним органам Федерації (Конференція, Президент, Президіум, Виконком), а також керуються статутом УФРЛ та своїми положеннями, які приймаються їх найвищими керівними органами та затверджуються Президією Федерації.

Підготовка спортивного резерву у регбіліг України здійснюється мережею дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спортивних клубів. Безумовно, ефективність діяльності спортивних шкіл залежить від комплексної взаємодії чинників і умов, що забезпечують їх функціонування.

Зараз регбіліг розвивається у 14 областях України. На сьогодні УФРЛ налічує близько 500 членів різного віку, а учасників команд Чемпіонату України – більше 250 спортсменів. Ефективність підготовки резерву у регбіліг пов'язана із забезпеченням послідовної підготовки юних спортсменів в ДЮСШ та юнацьких командах спортивних клубів, що дозволяє

на кожному етапі сконцентрувати увагу на визначеному рівні підготовки і забезпечити зацікавленість тренерських кадрів, які беруть участь в їх підготовці до успішних виступів.

За останній час стало ще більше команд, підвищився рівень спортивної майстерності спортсменів, про що свідчать результати виступів українських регбістів на міжнародних змаганнях: у 2013 році національна збірна України здобула перемогу над молодіжною збірною Великої Британії у фіналі Міжнародного турніру пам'яті А.В. Мартиросяна в Харкові, у 2014 році студентська збірна команди України з регбіліг зайняла перше місце на Чемпіонаті Європи серед студентів в м. Нантер (Франція), у 2015 році національна збірна України здобула бронзові медалі Чемпіонату Європи з регбіліг-9 у Белграді (Сербія), у 2016 році національна збірна України здобула перемогу в Чемпіонаті Європи група «С» у м. Врхлабі (Чехія).

УФРЛ проводить клубні змагання на території України та займається розвитком дитячо-юнацького і студентського спорту. Федерація організовує проведення міжнародних змагань з регбіліг та займається підготовкою національних збірних команд. Щорічно з 2010 року УФРЛ проводить турнір пам'яті А.В. Мартиросяна – видатного тренера з регбі, регбіліг та американського футболу.

У 2011 році УФРЛ спільно з телекомпанією «Поверхність ТВ» почала трансляції кращих матчів з регбіліг європейської Супер Ліги та передачі «Клуб овалюного м'яча» на каналах «Спорт 1» і «Спорт 2», а також в он-лайн режимі в інтернеті.

23 березня 2012 року Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України було прийнято рішення про отримання офіційного статусу виду спорту регбіліг. Отримання офіційного статусу регбіліг в Україні – знаменний та

дуже важливий крок для розвитку цього виду спорту та для всіх його любителів: як в нашій країні, так і в Європі в цілому.

Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України було прийняте рішення про отримання Українською Федерацією Регбіліг державного фінансування. Окрім цього, регбіліг отримав право на використання усіх необхідних засобів для забезпечення тренувального та змагального процесів: стадіони, манежи, тренажерні зали та інші спортивні споруди [4].

У 2013 році Міністерством молоді та спорту України була затверджена навчальна програма з регбіліг для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю.

Ще одним кроком розвитку регбіліг в Україні було підписання 21 січня 2016 року Меморандуму про співпрацю між Українською Федерацією Регбіліг і Спортивним Комітетом України.

Також на початку 2016 року в ювілейний – десятий рік розвитку регбіліг в Україні УФРЛ перемогла разом з Європейською Федерацією Регбіліг в конкурсі на отримання фінансування від Європейського Союзу за програмою «Erasmus+», а саме «Навчання та передача досвіду» з розвитку регбіліг в Європі. За цією програмою Україна бере шефство над двома країнами Європейського союзу – Польщею та Латвією, і протягом трьох років, починаючи з травня 2016 року фахівцями УФРЛ здійснюватиметься навчання представників цих країн основам гри і буде передаватися досвід розвитку регбіліг [20].

На цей час Українська Федерація Регбіліг є членом Європейської Федерації Регбіліг (RLEF) та Міжнародної Федерації Регбіліг (RLIF) і займає 13 місце в

міжнародному рейтингу RLIS з 45 країн, заснованому на показниках усіх складових розвитку цього виду спорту. Національна збірна України посідає 13 місце у європейському рейтингу та 22 місце – у світовому.

Таким чином, на сьогодні регбіліг найбільшого розповсюдження набуло в Києві, Харкові, Ужгороді, Львові, Рівному, Кривому Розі, Миколаєві, Дніпрі, Покровську, Івано-Франківську, Мукачевому й 14 областях України – Київській, Харківській, Закарпатській, Львівській, Рівненській, Івано-Франківській, Миколаївській, Одеській, Донецькій, Херсонській, Сумській, Чернігівській, Тернопільській і Полтавській.

Висновки. Регбіліг, як вид спорту, зародився в Англії і почав свій розвиток з 1895 року. В Україні почав розповсюджуватися з 2006 року. Перша вітчизняна команда – «Леґіон XIII» з'явилася у 2006 році у Харкові і складалася зі студентів місцевих ВНЗ. Незабаром команди утворилися в таких регіонах: Харківська, Донецька, Дніпропетровська області та АР Крим, зокрема міста: Харків, Донецьк, Красноармійськ, Авдіївка, Ясинувата, Дніпропетровськ, Кривий Ріг, а також Одеса, Сімферополь та Севастополь. Потім була сформована національна збірна команда України, отримані офіційний статус виду спорту в Україні та повноправне членство УФРЛ у Європейській і Міжнародній Федераціях, створена повна спортивна інфраструктура цього виду спорту.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на аналіз організаційної діяльності Української Федерації Регбіліг.

Література

1. Ашанін В.С. Удосконалення комплексної спеціальної фізичної підготовленості спортсменів-регбістів 16–18 років / В.С. Ашанін, В.В.

- Пасько, О.Б. Подоляка, А.С. Ровний, В.К. Єрмолаєв // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 1(45). – С. 16-22.
2. Волш П. Победное регби : пер. с англ. – Окленд : Новэлит Брукс, 1999. – 244 с.
  3. Квасниця О. Стан проблеми фізичної підготовки кваліфікованих гравців у регбі-7 / О. Квасниця // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів : ЛДІФК, 2014. – Т. 1. – С. 100-104.
  4. Пасько В.В. Анализ и определение организационных аспектов развития регбилига в Украине / В.В. Пасько, О.Б. Подоляка, А.А. Мартиросян, И.Ю. Филенко // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теор. журн.]. – Харків : ХДАФК, 2012. – № 4. – С. 165-168.
  5. Пасько В.В. Використання комп'ютерних технологій в учбово-тренувальному процесі у контактних ігрових видах спорту (на прикладі регбі) / В.В. Пасько // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теор. журн.]. – Харків : ХДАФК, 2010. – № 1-2. – С. 117-120.
  6. Пасько В.В. Інноваційні технології удосконалення фізичної та технічної підготовленості регбістів на етапі спеціалізованої базової підготовки: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» / В.В. Пасько. – Дніпропетровськ, 2016. – 22 с.
  7. Пасько В.В. Модельні характеристики як основа управління учбово-тренувальним процесом спортсменів-регбістів 16-18 років / В.В. Пасько, О.Б. Подоляка, А.А. Мартиросян // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теор. журн.]. – Харків : ХДАФК, 2013. – № 4. – С. 47-55.
  8. Пасько В.В. Совершенствование учебно-тренировочного процесса на основе учета параметров общей физической подготовки регбистов / В.В. Пасько // Молода спортивна наука України : Збірник наукових праць з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів : ЛДІФК, 2014. – Вип. 18. – Т. 1. – С. 193-200.
  9. Пасько В.В. Совершенствование учебно-тренировочного процесса регбистов 16-18 лет / В. В.Пасько, О.Б. Подоляка // Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях : [сб. статей] / X международной научной конференции, 7-8 февраля 2014 года. – Белгород-Харьков-Красноярск, 2014. – Т. 2. – С. 124-127.
  10. Подоляка О.Б. Доцільність використання комп'ютерних технологій у регбі / О.Б. Подоляка, В.В. Пасько // Україна наукова : Матеріали VII Всеук. наук.-практ. інтернет-конф., 20-22 грудня 2010 року. – Ч. 8. – К., 2010. – С. 28-29.
  11. Подоляка О.Б. Навчальна комп'ютерна програма «регбі-13» для вдосконалення навчально-тренувального процесу в регбіліг / О.Б. Подоляка, В.В. Пасько // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теорет. журн.]. – Харків : ХДАФК, 2011. – № 4. – С. 163-168.
  12. Сабіров О. Становлення та розвиток регбі в Україні / О. Сабіров // Молодіжний науковий вісник. Серія: Фізичне виховання і спорт / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки; [редкол.: І. Я. Коцан та ін.]. – Луцьк, 2012. – Вип. 7. – С. 19-22.
  13. Сабіров О.С. Формування рухових умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі поза аудиторних занять з регбі [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / О.С. Сабіров; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2015. – 20 с.: рис.
  14. Хилл Р.Р. Регби: пособие для учителей, тренеров и игроков: пер. с англ. / Р. Р. Хилл. – Веллингтон: Новая Зеландия, 1977. – 165 с., ил.
  15. Greenwood J. Total Rugby / J. Greenwood. – London: A & C Black, 1992. – 144 p.
  16. Hale B. Rugby tough / B. Hale, D. Collins – London: Human kinestics, 2002. – 249 p.
  17. Pasko V.V. Organization aspects of Rugby League are in Ukraine / V.V. Pasko, O.B. Podolyaka, A.A. Martyrosyan, I.U. Filenko // Nauka i inowacja – 2012 : Materiały VIII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, 07-15 października 2012. Budownictwo i architektura. Fizyczna kultura i sport. – Przemysł : Nauka i studia, 2012. – Volume 20. – Str. 67-69.
  18. Pasko V.V. Perfection of educational-training process on the basis of account of parameters special physical preparedness of rugby-players. Physical education of students, 2014;3:49–56.
  19. Pasko V.V. Perfection of educational-training process on the basis of account of parameters technical preparation of rugby-players. Slobozhanskiy herald of science and sport : [scientific and theoretical journal]. – Kharkiv : KSAPS, 2014. – № 1(39). – P. 115–121.
  20. www.rugby13.org.ua

